

Sajtóközlemény a vörös iszap katasztrófa hátterének kivizsgálásáról

A vörösiszap-katasztrófát okozó létesítmény ellenőrzésének nagyfokú hiányosságaiért több közigazgatási hatósági szerv is felelős, de ennél lényegesen többről van szó: hatósági rendszerünk széttagoltsága, szemléleti hiányosságai okolhatók a katasztróféért – állapította meg Fülöp Sándor, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa frissen lezárult vizsgálatában.

Mint emlékeztet, az Ajkai Timföldgyár vörösiszap-tározója 2010. október 4-én átszakadt, aminek következtében félmillió köbméter tömény lúg és vörösiszap öntötte el Kolontár, Devecser és Somlónásárhely egy részét. A katasztrófa következtében tíz ember meghalt, százhuszonegy megsérült, jelentős anyagi kár keletkezett.

Az ombudsman vizsgálatot indított a Magyar Alumínium Zrt. tevékenységi körében bekövetkezett katasztrófa hátterének kivizsgálására.

Fülöp Sándor megállapította, hogy a tározóra mint vízilétesítményre vonatkozó engedélyt a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság adta ki legutóbb 2002-ben. A területi szervek átszervezése után a vízjogi engedélyezési hatáskör a Vízügyi Igazgatóságtól a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséghez került. A felügyelőségnek a létesítményt öt évente kellett volna ellenőriznie, ám azt elmulasztotta, és nem jelezte azt sem, hogy már nem tekinti vízilétesítménynek a tározót, illetve nem intézkedett, hogy a létesítmény építésügyi felügyelete átkerüljön az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz. A vörösiszap-tározó tehát rendelkezett vízjogi engedéllyel, mint sajátos építményszakmájára kiadott építési engedéllyel, de az engedélyben foglaltak betartását, így például a tározók állékonyságát, statikáját 2002-t követően egyetlen hatóság, sem a felügyelőség, sem a jegyző, nem ellenőrizte.

Az ombudsman szerint az ellenőrzés fő felelőssége nyilvánvalóan az engedélyeket kiadó hatóságé, azaz a felügyelőségé. Ugyanakkor az engedélyezési eljárásban külön-külön is el kellett volna járnia több hatóságnak, például azoknak, amelyeknek a vörösiszap ülepítéssel és tárolással kapcsolatban szakmai feladataik voltak. Idetartozik a katasztrófavédelem, a vízügy, a környezetvédelem, az építésügy és a bányászat megfelelő szintű hatósági rendszere. A nyilvánvalóan rendkívül veszélyes létesítmény működése ellenőrzésének nagyfokú hiányosságaiért tehát legalább öt közigazgatási hatósági szervezet is felelős. Mindegyikük csak a saját szűk szakmai szempontjai szerint közelített a létesítményhez, a vörösiszap tározó összetett problémáját egészében véve senki sem tartotta sajátjának.

A tározók engedélyezésével kapcsolatos hatásköri probléma 2009 decemberében vált nyilvánvalóvá, amikor a MAL Zrt. a vörösiszap-tároló kazetták kapacitásának növeléséhez – az oldalfalak magasításához – építési engedélyt kért. Az ügyben mind Ajka város jegyzője, mind a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatósága hatáskörének hiányát állapította meg, egyetlen hatóság sem járt el érdemben az építési engedélyezési eljárásban.

A bekövetkezett katasztrófa idején tehát teljes mértékben tisztázatlan volt, melyik hatóság rendelkezik hatáskörrel a létesítmény engedélyezésében, illetőleg működésének felügyeletében.

A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa általános érvénnyel felhívja figyelmet arra is, hogy jogértelmezési bizonytalanság esetén a környezet szigorúbb védelmét biztosító jogértelmezés szükséges. Amennyiben tehát az alapul vett jogszabályok nem adnak megfelelően konkrét iránymutatást az érintett hatóságok eljárási kötelezettségeire, e jogszabályok általános célkitűzései, a jogalkotó szándékai, sőt a katasztrófák megelőzésére irányuló általános társadalmi érdekeknek megfelelően a hatóságoknak eljárási kötelezettségük lett volna. Ennek a tartalmi jogalkalmazási szemléletnek a hiánya számos ügyben nagyon komoly társadalmi érdeksérelmet okozhat, vagy akár emberéleteket is követelő környezeti katasztrófához vezethet. A hatóságoknak ilyenkor a hatáskör megállapítására kell törekedniük és haladéktalanul meg kell tenniük valamennyi szükséges intézkedést annak tisztázására.

[Állásfoglalás az Ajkai Timföldgyár területén bekövetkezett vörösiszap katasztrófa építésügyi jogi és hatósági háttere vonatkozásában](#)

2011. április 8.
JNOI